Beschermingsstroken bieden landbouwers meer mogelijkheden dan vaak gedacht

De uitbreiding van de wetgeving rond beschermingsstroken langs blauwe waterlopen zorgde begin 2026 voor een belangrijke verandering op veel landbouwbedrijven: op elk perceel langs zo'n waterloop moet zo'n strook van 3 of 5 meter breed aanwezig zijn. Die stroken zijn bedoeld om de waterkwaliteit te verbeteren, maar kunnen onder bepaalde voorwaarden ook gecombineerd worden met beheerovereenkomsten en ecoregelingen. Heel wat landbouwers blijken echter nog zoekende naar de meest geschikte invulling. Tijdens een praktijkmoment in Sint-Jan-in-Eremo ontdekten landbouwers welke mogelijkheden er vandaag zijn en hoe landbouwer Laurent Govaert deze toepast.

Beschermingsstrook of bufferstrook?

Hoewel de termen vaak als synoniem worden gebruikt, is er een belangrijk verschil. Elke beschermingsstrook is een bufferstrook, maar niet elke bufferstrook is een beschermingsstrook.

Een beschermingsstrook is een wettelijk verplichte strook langs een blauwe waterloop uit de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA). Afhankelijk van de ligging, het gebiedstype en de teelt bedraagt de breedte 3 of 5 meter. De strook bestaat uit een teeltvrije zone van 1 meter, aangevuld met spontane vegetatie of een meerjarig buffergewas.

Een bufferstrook is een ruimer begrip. Het gaat om een strook die afspoeling van nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en bodemdeeltjes helpt beperken. Zo'n strook kan langs een waterloop liggen, maar ook langs een bosrand of ander kwetsbaar landschapselement. Bufferstroken kunnen worden aangelegd in het kader van beheerovereenkomsten of ecoregelingen en hebben vaak bijkomende voordelen voor biodiversiteit en waterkwaliteit.

Foto 1: Bufferstroken bij landbouwer Laurent Govaert uit Sint-Jan-in-Eremo.

Beheerovereenkomsten bieden verschillende mogelijkheden

Landbouwers kunnen beschermings- en bufferstroken combineren met verschillende beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij. Binnen het pakket *Bufferen en verbinden* gaat het onder meer om akkerranden, bloemenakkers en kruidenrijke akkerranden. Vergoedingen variëren van 1.231 tot 2.345 euro per hectare per jaar, afhankelijk van de gekozen maatregel.

Van deze maatregelen kan enkel de kruidenrijke akkerrand meetellen als beschermingsstrook langs een blauwe VHA-waterloop. Voor het deel dat samenvalt met de verplichte beschermingsstrook geldt wel een lagere vergoeding.

Ook maatregelen voor soortenbescherming

Daarnaast bestaan binnen het pakket *Soortenbescherming* verschillende beheerovereenkomsten, zoals fauna-akkers en faunaranden. Een faunarand kan eveneens gecombineerd worden met een beschermingsstrook langs een VHA-waterloop. De vergoedingen binnen dit pakket variëren van 432 tot 2.644 euro per hectare per jaar.

Ecoregelingen voor bufferstroken

Naast beheerovereenkomsten kunnen landbouwers ook intekenen op ecoregelingen. In totaal bestaan vijf bufferstrook-ecoregelingen, waarvan twee specifiek gericht zijn op beschermingsstroken langs waterlopen.

Voor beschermingsstroken langs blauwe waterlopen kunnen landbouwers kiezen tussen:

- Beheer bufferstrook langs waterlopen met klepelmaaier (BMKL);
- Beheer bufferstrook langs waterlopen met afvoer van het maaisel (BMAF).

Beide maatregelen vereisen minstens één jaarlijkse maaibeurt. Bij BMAF moet het maaisel telkens worden afgevoerd. Daar staat een hogere vergoeding tegenover.

Voor bufferstroken binnen de ecoregelingen variëren de vergoedingen van 1.000 tot 1.745 euro per hectare per jaar, afhankelijk van de gekozen maatregel.

Praktijkervaring toont kansen en aandachtspunten

Op zijn bedrijf legde Laurent Govaert verschillende beschermings- en bufferstroken aan, in samenspraak met zijn bedrijfsplanner Nick van der Hooft van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Voor twee beschermingsstroken met een graskruidenmengsel langs een blauwe VHA-waterloop maakt hij gebruik van de BMKL-ecoregeling. Daarnaast zaaide hij ook een bloemenbufferstrook in, waarvoor hij de ecoregeling ‘aanleg bufferstrook met bloemenmengsel (BUBN)’ aanging. Deze optie kan niet langs een blauwe VHA-waterloop worden aangelegd en is daarom niet combineerbaar met een beschermingsstrook

Foto 2: Landbouwer Laurent geeft toelichting over het nut en beheer van beschermings- en bufferstroken.

Die praktijkervaring maakt duidelijk dat de keuze van het juiste mengsel cruciaal is. Zo moet Laurents bloemenmengsel voor de ecoregeling BUBN aan specifieke voorwaarden voldoen. De VLM stelde een lijst op van 16 soorten (waaronder duizendblad, gele ganzenbloem, korenbloem, venkel en wilde cichorei) waaruit het zaadmengsel voor minstens 70% van het gewichtspercentage moet bestaan. Grassen zijn niet toegelaten. Ook doorzaai in bestaand grasland is niet toegestaan. Laurent mag ook geen bemesting of pesticiden op deze strook toepassen.

Advies op maat

Omdat niet alle beheerovereenkomsten en ecoregelingen combineerbaar zijn met de verplichte beschermingsstroken, is voorafgaand advies belangrijk. Landbouwers kunnen hiervoor terecht bij de bedrijfsplanners in hun regio van de VLM.

De volgende linken geven meer informatie over de verschillende beheerovereenkomsten, ecoregelingen en bedrijfsplanners van de VLM:

Beheerovereenkomsten:
https://www.vlm.be/nl/themas/beheerovereenkomsten/overzichtBOvanaf2023/Paginas/default.aspx

Ecoregelingen rond bufferstroken: https://lv.vlaanderen.be/steun/steun-percelen-en-dieren/ecoregelingen-en-agromilieuklimaatmaatregelen/bouwland-blijvend

Bedrijfsplanners VLM:
https://www.vlm.be/nl/themas/beheerovereenkomsten/bedrijfsplanners/Paginas/default.aspx

//

Contact

Meer info over allerhande thema's vind je terug op onze website:

Kennispunt | Begeleidingsdienst voor betere bodem- en waterkwaliteit

Op de hoogte blijven van komende evenementen? Neem een kijkje op onze website:

Evenementen | Begeleidingsdienst voor betere bodem en waterkwaliteit

Vragen over dit artikel? Neem contact op met onze B3W begeleiders:

stefanie.declercq@b3w.vlaanderen.be

//

Over B3W

Tien Vlaamse praktijk- en onderzoekscentra zetten hun schouders onder de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W). Samen beheren we het kennisnetwerk, en vertalen we die kennis in duidelijke handvaten waar land- en tuinbouwers mee aan de slag kunnen voor een oordeelkundige bemesting en een duurzaam bodembeheer. Voor B3W is de ervaring en het vakmanschap van de land- en tuinbouwer zelf van groot belang. We betrekken hen dan ook in het verzamelen van de kennis, en willen hun creativiteit stimuleren.

De B3W-medewerkers, met name de adviseurs en onderzoekers van de praktijk- en onderzoekscentra, brengen de verzamelde kennis via terreinactiviteiten en diverse communicatiekanalen rechtstreeks tot bij de landbouwer. Ons multidisciplinaire team heeft belangrijke troeven om de adviesdienst tot een succes te maken:

- Over heel Vlaanderen kunnen we begeleiders inzetten met kennis van het specifieke terrein en de aanwezige sectoren en teelten,
- Deze begeleiders hebben uitgebreide ervaring in het begeleiden van land- en tuinbouwers en het demonstreren van goede praktijken,
- Ook academische expertise is aanwezig in het consortium, waardoor de B3W-werking continu wordt gevoed met de laatste wetenschappelijke inzichten rond duurzaam bodem- en nutriëntenbeheer.

Op zoek naar meer info? Neem dan zeker een kijkje op onze website (www.b3w.vlaanderen.be), schrijf je in op de B3W-nieuwsbrief, of volg ons via Facebook of LinkedIn.